

Column

Abraham Kuyper Lezing, 13 mei 2024

Lotte Bosch

Altijd omhoog kijken, zei mijn docent architectuurgeschiedenis. Hoe hoog is de kerktoeren? Welk materiaal is hier gebruikt? Zo leer je een stad kennen, kun je gebouwen in perioden plaatsen en ben je in staat om overal je weg te vinden. Een simpele regel die langzaam in mijn gewoonten sloop.

Als je weet waar je naar kijkt, groeit je waardering en je welbevinden. Zo heb ik leren houden van bijvoorbeeld, het beton van het VU-hoofdgebouw.

Ik was net achttien toen ik in Utrecht begon aan een studie kunstgeschiedenis. Mijn belangrijkste argumenten: de indrukwekkende UB, op kamers in een andere stad en in degenen die ik op de meeloopdag had ontmoet, zag ik toekomstige vrienden. We hielden allemaal van kunst.

We moesten hard werken, veel lezen, de opleiding was streng en soms ouderwets, maar we gingen elke week op excursie en na afloop dronken we bier met onze docenten.

In nieuwsberichten overheerst het beeld van de angstvallige, gemakzuchtige student. Veilig kiezen, niet op kamers, geen tijd voor bijbaantjes, nieuwe vrienden of uitgaan, veel stress en vlot afstuderen. Getekend door prestatiedruk en eenzaamheid.

Dit beeld is mij niet vreemd. Ik heb medestudenten (en docenten) zien breken en uitvallen. Het leenstelsel hing als een donkere wolk boven ons hoofd. Met elke afwijkende, verrijkende keuze voor bijvoorbeeld een bestuursjaar, groeide de vertraging en dus de studieschuld. Het is niet moeilijk, soms wel verleidelijk, om je als jonge student uit het veld te laten slaan.

Tijdens covid voelde ik me boos en achtergesteld. Alles wat mijn leven de moeite waard maakte stopte en het leek alsof het nooit meer terug zou komen. Toch prees ik mezelf gelukkig, ik wist hoe het studentenleven hoorde te zijn, in tegenstelling tot de nieuwe eerstejaars.

Het enige wat in die wazige tijd overbleef in optima forma waren: de boeken. Lezen was de laatste vorm van grip op de wereld. Ik las gretig, maar vooral beter, dichter op de tekst, ontvankelijk voor het onbekende.

Een jaar later begon ik met de premaster Nederlandse letterkunde aan de VU en verhuisde ik naar Amsterdam. Ik besloot om geen haast te hebben, de tijd te nemen om verder te lezen, om verder te kijken.

Na zeven jaar studeren bekruipt mij soms nog steeds het gevoel dat ik bar weinig weet. Als de onmacht mij te groot wordt, denk ik aan de woorden van de architectuurdocent.

Of het devies van mijn hoogleraar moderne letterkunde: altijd terug naar de tekst. Wat staat er precies? Waar doet mij dit aan denken?

Het bestuderen van kunst en literatuur vormde mijn blik op de wereld. Wat ik na al die jaren zeker weet: goed leren kijken is mooier leren leven.